

مسابقات

فارسی چهارم دبستان

از مجموعه مرشد

درس‌نامه

۲۵۰۰ پرسش چهارگزینه‌ای پیشرفته

نکته‌های کلیدی ادبی – زبانی که لازم است دانش‌آموزان ممتاز فرآگیرند.

پاسخ‌نامه‌ی تشریحی

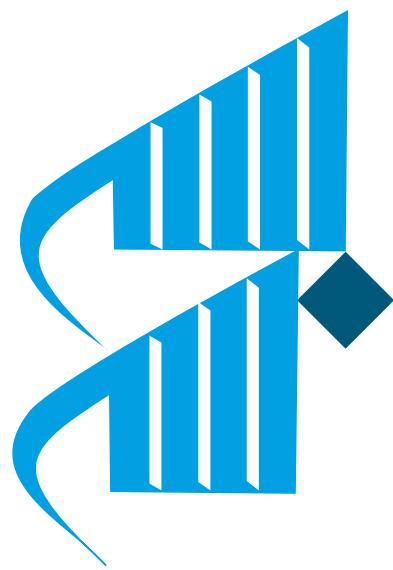
لیلا بابانیا
زینب علی‌اکبری
فاطمه کلاغر درونکلا

مرشد: مرجع رشد و شکوفایی دانش‌آموزان

ویژه دانش‌آموزان ممتاز و داوطلبان شرکت در مسابقات

و آزمون‌های ورودی مدارس تیزهوشان و برتر

مقدمه

بنام خداوند جان و خود
کریم برتراندیشه بر نگذرد

سپاس آفریننده‌ی بی‌همتا را که دست توانایش همواره یاریمان کرده تا قلم‌هاییمان را در جهت آموختن و جلب رضایت حضرتش به حرکت درآوریم.

کتابی که هم‌اکنون پیش‌روی شماست با عنوان «مسابقات فارسی چهارم دبستان»، از مجموعه کتاب‌های تیزهوشان (مرشد) می‌باشد که مجموعه‌ای پیشرفته از پرسش‌های چهارگزینه‌ای فارسی چهارم ابتدایی است.

مؤلفان، علاوه بر تألیف یا جمع‌آوری مجموعه سوالات مناسب، سعی در انسجام بخشی به آموخته‌های دانش‌آموزان و ایجاد نظم و توالی مفاهیم را در سراسر کتاب داشته‌اند؛ بدین صورت که سوالات را به صورت درس به درس تفکیک نموده و هر پرسش را با ذکر منبع، مقابله آن، در درس مربوط قرار داده‌اند.

در پاسخ‌نامه‌ی تشریحی، به تمام پرسش‌ها، پاسخ جامع داده شده است و به فراخور نیاز دانش‌آموزان به نکته‌های مهم برخی از پرسش‌ها به‌طور مفصل پرداخته شده است.

این کتاب می‌تواند به عنوان مرجع مهمی برای استفاده‌ی دانش‌آموزان پایه‌ی چهارم ابتدایی، برای موفقیت در امتحانات، مسابقات و آزمون‌های مدارس برتر قرار بگیرد.

باشد که این مجموعه سبب ارتقای سطح یادگیری و کسب موفقیت نهایی دانش‌آموزان عزیز میهنمان واقع شود.

در اینجا لازم می‌دانیم از مؤلفان محترم خانم‌ها: لیلا بابانیا و زینب علی‌اکبری و فاطمه کلاگر درونکلا، دبیر مجموعه واژ خانم‌ها: فرزانه فتاحی، سکینه مظاہری (حروف‌چین)، مینا هرمزی، بهاره خدامی (گرافیست‌ها) و طوبی عینی‌پور (نمونه خوان) که در بهثمر رساندن این مجموعه زحمات زیادی متحمل شده‌اند، قدردانی کنیم.

امیدواریم معلمان گرامی، دانش‌آموزان و اولیای محترم با ارائه‌ی نظرات، پیشنهادهای خود، ما را در رفع اشکالات احتمالی این مجموعه و تقویت نقاط قوت آن یاری فرمایند.

انتشارات مبتکران

فهرست مطالب

۷	فصل اول: آفرینش
۸	درس ۱: ستایش، آفریدگار و زیبایی، فبرداخ
۹	سوالات درس ۱
۱۲	پاسخ نامه درس ۱
۱۴	درس ۲: گوچ پرستوها، در جست و جو، همکایت
۱۶	سوالات درس ۲
۱۹	پاسخ نامه درس ۲
۲۱	فصل دوم: دلایلی و هوشیاری
۲۲	درس ۳: از نشانه‌ها
۲۳	سوالات درس ۳
۲۶	پاسخ نامه درس ۳
۲۸	درس ۴: ارزش علم
۲۹	سوالات درس ۴
۳۱	پاسخ نامه درس ۴
۳۳	درس ۵: هایی از قفس
۳۴	سوالات درس ۵
۳۷	پاسخ نامه درس ۵
۳۹	فصل سوم: لیران من
۴۰	درس ۶: آرش کمان‌گیر
۴۲	سوالات درس ۶
۴۵	پاسخ نامه درس ۶
۴۷	درس ۷: مهمان شهر ما
۴۹	سوالات درس ۷
۵۱	پاسخ نامه درس ۷
۵۳	فصل چهارم: فرهنگ بومی
۵۴	درس ۸ و ۹: آزاد
۵۵	سوالات درس ۸ و ۹ آزاد
۵۸	پاسخ نامه درس ۸ و ۹ آزاد

فصل پنجم: نام آوران	۵۹
دروس ۱۰: باگهی اطفال	۶۰
سوالات درس ۱۰	۶۱
پاسخ نامه درس ۱۰	۶۴
دروس ۱۱: فرمانده دلها	۶۶
سوالات درس ۱۱	۶۷
پاسخ نامه درس ۱۱	۶۹
دروس ۱۲: اتفاق ساده	۷۰
سوالات درس ۱۲	۷۱
پاسخ نامه درس ۱۲	۷۴
فصل ششم: راه زندگی	۷۵
دروس ۱۳: لطف حق	۷۶
سوالات درس ۱۳	۷۷
پاسخ نامه درس ۱۳	۸۲
دروس ۱۴: ادب از که آمودتی؟	۸۶
سوالات درس ۱۴	۸۷
پاسخ نامه درس ۱۴	۹۰
دروس ۱۵: شیر و موش	۹۲
سوالات درس ۱۵	۹۳
پاسخ نامه درس ۱۵	۹۶
فصل هفتم: علم و عمل	۹۹
دروس ۱۶: پرسشگری	۱۰۰
سوالات درس ۱۶	۱۰۲
پاسخ نامه درس ۱۶	۱۰۵
دروس ۱۷: مدرسه‌ی هوشمند	۱۰۷
سوالات درس ۱۷	۱۰۸
پاسخ نامه درس ۱۷	۱۱۱
آزمون‌های اتاوا	۱۱۳

فصل اول: آفرینش

درس اول: آفریدگار زیبایی

درس دوم: کوچ پرستوها

درس ۱

نامه

ستایش، آفریدگار (زیبایی)، فبرداخ

- خط فارسی دارای چند حرف می‌باشد؟ ۳۳ حرف

- کلمه چیست؟ از به هم پیوستن چند حرف کلمه درست می‌شود.

مثال

مادر ← ر + د + ا + ر

***کلمه در زبان فارسی به چند قسمت است:**

۱- اسم ← علی، محمد، نرگس

۲- فعل ← خورد، خواهید، دیدند

۳- صفت ← مهرaban، بزرگ، خوب

۴- قید ← هر روز، همیشه، پیوسته، اصلاً

۵- اصوات ← آفرین، دریغ

۶- حرف ← که، به، از

اصوات: به کلمه‌هایی گفته می‌شود که معنای یک جمله‌ی کامل را بیان می‌کنند؛ مانند: آه، آخ، هان، اندوه، حیف، افسوس و...

نقش کلمه‌ها:

۱- نهاد ← شکیبا به مدرسه می‌رود.

نهاد (فاعل)

۲- مفعول ← شکیبا دفترش را باز کرد.

مفعول

۲- فعل ← شکیبا دیروز لباس خرید.

فعل

* **به کلمه‌های زیر دقت کنید.**

بهار، تابستان، پاییز، زمستان ← در طبقه‌ی فصل‌ها قرار می‌گیرند.

توت فرنگی، پرتقال، انار، سیب ← در طبقه‌ی میوه‌ها قرار می‌گیرند.

نرگس، بنفشه، رُز، سنبل ← در طبقه‌ی گل‌ها قرار می‌گیرند.

صفاف، ابری، آفتابی، بارانی ← در طبقه‌ی آب و هوا قرار می‌گیرند.

قرمز، بنفش، صورتی، زرشکی ← در طبقه‌ی رنگ‌ها قرار می‌گیرند.

سوالات

ستایش، آفریدگار زیبایی،

فبر داغ، مهارت‌های نوشتاری

درس ۱

- ۱- در کدام یک از گزینه‌های زیر، کلمه‌های مخالف به کار رفته است؟
- (۱) تو گفتی مهریان تر از خدا نیست.
 (۲) که هم درخانه‌ی ما هست و هم نیست.
 (۳) خدا در رنگ و بوی گل، نهان است.
 (۴) بهار و باغ و گل، از او نشان است.
- ۲- در کدام گزینه موصوف و صفت وجود ندارد؟
- (۱) خوش‌های طلایی (۲) ابر خاکستری
 (۳) معنی کدام کلمه نادرست است؟
 (۴) ناپدید: مخفی
- ۳- مهاجر: کسی که به وطن خود باز می‌گردد.
 (۱) شنگفتی، غوک، جامه، صنوبر، معتمد
 (۲) صنوبر، شنگفتی، معتمد، غوک، جامه
 (۳) جامه، شنگفتی، صنوبر، غوک، معتمد
- ۴- ترتیب الفبایی در کدام یک از گزینه‌های زیر رعایت شده است؟
- (۱) شنگفتی، غوک، جامه، صنوبر، معتمد
 (۲) معتمد، غوک، جامه، شنگفتی، صنوبر
 (۳) از پس: از پشت
 (۴) ناطق: ناطق
- ۵- در جمله‌ی زیر چند غلط املایی وجود دارد؟
- «سطح رودخانه‌ها را با غشن نازکی از بخ، برآف کرد و ابرهای زخیم خاکستری رنگی در آسمان پهن کرد».
- (۱) ۴ غلط (۲) ۳ غلط (۳) ۲ غلط (۴) ۱ غلط
- ۶- کدام کلمه صحیح معنی نشده است؟
- (۱) منظره: چشم‌انداز (۲) چیره دست: پرکار
 (۳) آسیب: صدمه (۴) لاله
- ۷- کدام کلمه با کلمه‌های دیگر ارتباط ندارد؟
- (۱) نرگس (۲) بنفسه
- ۸- در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟
- (۱) دلانگیز، قوک، مزارع، نقاش
 (۲) ارغوانی، مهاجر، لذت، نظاره
 (۳) لطافت، حمتا، سلامت، آسیب
- ۹- در جمله‌ی «انسان‌های بزرگ همیشه الگوی دیگران هستند». کدام کلمه صفت است؟
- (۱) انسان (۲) الگو (۳) بزرگ (۴) همیشه
- ۱۰- جزء دوم کلمه‌ی «شاخ» کدام است؟
- (۱) زار (۲) سار
- ۱۱- در بیت زیر کدام کلمه‌ها قرار می‌گیرد؟
- خدا در رنگ و بوی گل ..... است
 بغار و باغ و گل از او ..... است
- (۱) پنهان و جهان (۲) نهان و نشان (۳) نهان و نهان

- ۱۲- صفت مناسب برای کلمه‌ی «ابر» کدام است؟

(۱) دانا   (۲) ناراحت   (۳) تیره   (۴) بهار

-۱۳- مخالف کلمه‌ی «نهان» کدام گزینه است؟

(۱) پنهان   (۲) مخفی   (۳) نشان   (۴) آشکار

-۱۴- در عبارت زیر چند «را» اضافه است؟

«ابرهاي ضخيم خاڪستري رنگي در آسمان پهن را کرد و زمين را از نظر خورشيد ناپديد را کرد. سطح رودخانه را با قشر نازكى از يخ، براق کرد.»

(۱) ۱   (۲) ۲   (۳) ۳   (۴) ۴

-۱۵- شعر «خدا» سروده‌ی چه کسی است؟

(۱) فردوسی   (۲) پروین اعتصامي   (۳) قيسير امينپور   (۴) پروين دولت آبادی

-۱۶- در کدام دسته از کلمه‌ها، غلط املائي دیده می‌شود؟

(۱) خودنمایي، اطراف، دریغ   (۲) بگذاري، نظاره، شگفتانگيز   (۳) قشر، چيره‌دست، قوك   (۴) ضخيم، خوش‌های طلایي، صنوبر

-۱۷- همهی کلمه‌های زیر جمع هستند به جز..... .

(۱) نقاشان   (۲) ابرهای ضخيم   (۳) رنگ‌آمیزی   (۴) بوته‌های انبوه

-۱۸- کدام‌یک از کلمه‌های زیر، ساده است؟

(۱) دل‌انگيز   (۲) منظره   (۳) جهان افروز   (۴) خودنمایي

-۱۹- مخالف همهی گزینه‌ها درست نوشته شده است به جزء..... .

(۱) نازك   (۲) چيره‌دست: نا وارد   (۳) شروع: پاييان   (۴) انبوه: فراوان

-۲۰- ترتیب صحیح فصل‌ها در کدام گزینه آمده است؟

(۱) بهار، تابستان، پاييز، زمستان   (۲) زمستان، بهار، پاييز، تابستان   (۳) تابستان، بهار، پاييز، زمستان

-۲۱- کدام‌یک از اتفاقات زیر در متن درس، جلوتر از بقیه بوده است؟

(۱) قطره‌های باران برگ‌های درختان را جلا داده‌اند.   (۲) مزارع گندم بهرنگ زرد طلایي درآمده بود.   (۳) بر درختان، گردنبندي از گل‌های نقره‌ای آويخته شده است.   (۴) خورشيد برای داوری انتخاب شده بود.

-۲۲- کدام‌یک از کلمه‌های زیر جمع است؟

(۱) بندگان   (۲) صحیگاه   (۳) مهربان تر   (۴) نهان

-۲۳- «شاخه‌ها تاب نياوردند» یعنی:

(۱) روی شاخه‌ها تاب بسته بودند.   (۲) شاخه‌ها تاب بازی نمی‌کردند.   (۳) شاخه‌ها تاب داشتند.

-۲۴- بیت به مادر گفتم: «آخر این خدا کیست؟ که هم در خانه‌ی ما هست و هم نیست» از چند جمله تشکیل شده است؟

- (۱) ۱ جمله   (۲) ۲ جمله   (۳) ۳ جمله   (۴) ۴ جمله

-۲۵- «هرگز» مخالف کدامیک از کلمه‌های زیر است؟

- (۱) هیچ وقت   (۲) گاهی اوقات   (۳) همیشه   (۴) همچنان

-۲۶- با توجه به شعر «خدا»، کدامیک از گزینه‌ها درست است؟

- (۱) خدا در دل انسان‌هاست.   (۲) خدا در رنگ و بوی گل، پنهان شده است.

- (۳) خدا در پاکی و نیکی است.   (۴) همه‌ی گزینه‌ها

-۲۷- به جای «صبحگاه» می‌توانیم از واژه‌ی «.....» استفاده کنیم.

- (۱) بامداد   (۲) پگاه   (۳) شامگاه   (۴) گزینه‌های (۱) و (۲)

-۲۸- جلا دادن یعنی .....

- (۱) جلا کردن   (۲) جلو رفتن   (۳) برآق کردن   (۴) تزیین کردن

-۲۹- در کدامیک از جمله‌ها و عبارت‌های زیر، آرایه‌ی «جانبخشی به اشیا» دیده می‌شود؟

- (۱) خورشید با دقت نگاهی به تابلوی زمستان انداخت.

- (۲) داور مسابقه، نقاشی‌ها را با دقت نظاره کرد.

- (۳) جای پای خرگوش‌ها و گرگ‌ها روی برف به‌جا مانده بود.

- (۴) در زمستان همه‌ی سطح زمین پوشیده از برف است.

-۳۰- کلمه‌های همه‌ی دسته‌ها با یکدیگر متناسب هستند به جز گزینه‌ی .....

- (۱) چای، فنجان، سماور، سینی، آب، قندان   (۲) گندم، جو، عدس، لوبیا، برنج، نان، شاخه‌ی درخت

- (۳) ابر، آسمان، باران، برف، باد   (۴) سبز، سفید، نارنجی، آبی، صورتی

-۳۱- شعر «خبر داغ» سروده‌ی کیست؟

- (۱) سعدی   (۲) شکوه قاسم نیا

- (۳) قیصر امین پور   (۴) پروین اعتصامی

پاسخ‌نامه

ستایش، آفریدگار (زیبایی،
فبر داغ، مهارت‌های نوشتاری

۱ درس

فرزندان

۱۲

۱- گزینه‌ی (۲)

هست و نیست مخالف هستند.

۲- گزینه‌ی (۳)

«خوش‌های طلایی، ابر خاکستری، بوته‌های انبوه» موصوف و صفت هستند ولی «طبیعت بهار» مضاف و مضاف‌الیه است.

۳- گزینه‌ی (۲)

مهاجر یعنی کسی که از وطن خود به جای دیگر رفته.

۴- گزینه‌ی (۲)

املای درست دیگر گزینه‌ها «قشر، ضخیم» می‌باشد.

۵- گزینه‌ی (۳)

چیره‌دست یعنی ماهر

۶- گزینه‌ی (۲)

همه‌ی گزینه‌ها به جز گزینه‌ی (۳) با هم ارتباط دارند و جزء گل‌ها هستند ولی ارغوانی، رنگ است.

۷- گزینه‌ی (۲)

املای درست دیگر گزینه‌ها «غوك، همتا، حشره» می‌باشد.

۸- گزینه‌ی (۳)

شاخ + سار ← شاخسار

۹- گزینه‌ی (۲)

خدا در رنگ و بُوي گل، نیان است
بهار و باغ و گل، از او نشان است

۱۰- گزینه‌ی (۲)

صفت مناسب برای ابر (تیره) ← ابر تیره

۱۱- گزینه‌ی (۴)

مخالف کلمه‌ی نهان ← آشکار است.

۱۲- گزینه‌ی (۲)

ابرهای ضخیم خاکستری رنگی در آسمان پهن کرد و زمین را از نظر خورشید ناپدید کرد. سطح رودخانه را با قشر نازکی از یخ
برآق کرد.

۱۳- گزینه‌ی (۲)

شعر «خدا» سروده پروین دولت‌آبادی است.

۱۴- گزینه‌ی (۳)

قشر، چیره‌دست، غوک

- ۱۷ - گزینه‌ی (۳)**
رنگ‌آمیزی، نشانه‌ی جمع (ها، ان، ات) را ندارد.
- ۱۸ - گزینه‌ی (۲)**
کلمه‌ی ساده، کلمه‌ای است که فقط از یک قسمت تشکیل شده باشد. (دل + انگیز) (جهان + افروز) (خود + نمایی)
- ۱۹ - گزینه‌ی (۳)**
انبوه به معنی فراوان است و مخالف آن کم می‌باشد.
- ۲۰ - گزینه‌ی (۱)**
بهار، تابستان، پاییز و زمستان
- ۲۱ - گزینه‌ی (۴)**
- ۲۲ - گزینه‌ی (۱)**
بنده + ان ← بندگان
- ۲۳ - گزینه‌ی (۳)**
شاخه‌ها تحمل نداشتند.
- ۲۴ - گزینه‌ی (۴)**
که هم در خانه‌ی ما هست و هم نیست	به مادر گفتم: آخر این خدا کیست؟
۴	۳
۲	۱
- ۲۵ - گزینه‌ی (۳)**
«هرگز» یعنی هیچ وقت و با کلمه‌ی «همیشه» مخالف است.
- ۲۶ - گزینه‌ی (۴)**
- ۲۷ - گزینه‌ی (۴)**
صبحگاه یعنی بامداد، پگاه
- ۲۸ - گزینه‌ی (۳)**
جلادن یعنی برآق کردن
- ۲۹ - گزینه‌ی (۱)**
نگاه کردن و دقیق بودن از صفات و ویژگی‌های انسانی است که به خورشید نسبت داده شده است.
- ۳۰ - گزینه‌ی (۲)**
همه‌ی گیاهانی که در گزینه‌ی (۲) آورده شده است، زراعتی هستند و روی درخت و شاخه‌های درخت دیده نمی‌شود.
- ۳۱ - گزینه‌ی (۲)**
شعر «خبر داغ» سروده شکوه قاسم نیا است.

درس ۲ نامه

* علائم نگارشی:

(.) در پایان جمله به کار می‌رود. یعنی وقتی جمله تمام می‌شود از نقطه استفاده می‌کنیم. بعد از این علامت باید مکث کامل کنیم و بعد بقیه مطالب را بخوانیم.

مثال رضا آمد.

مادر شکیبا امروز به بازار رفت.

(،) ← نشانه‌ی درنگ و مکث کوتاه می‌باشد. میان دو کلمه که احتمال داده می‌شود خواننده آن را با کسره بخواند (،) گذاشته می‌شود و بعد از مکثی کوتاه باید ادامه‌ی جمله را بخوانیم.

مثال مادر، شکیبا امروز به مدرسه رفت.

(:) ← وقتی از قول کسی مطلبی را می‌نویسیم، از علامت دو نقطه استفاده می‌کنیم.

«...» ← نقل قول مستقیم را در علامت گیومه قرار می‌دهیم.

مثال مادر گفت: «شکیبا امروز کار فیلی جالبی را انجام داد.»

امام فمینی خرموددن: «نماز جمعه را هر په باشکوه تر برگزار کنید.»

(...) ← از علامت سه نقطه در کلام، هر جا که بخشی از سخن یا یک کلمه از جمله‌ای را حذف کنیم، باید به جای آن سه نقطه بگذاریم.

مثال پون نظم نبود و هرج و مرچ پیش می‌آمد، کارها فوب پیش نمی‌رفت و هیچ‌کس به هدف هور نمی‌رسید و ...

(!) ← علامت تعجب در پایان جمله به کار برده می‌شود که یکی از حالت‌های عاطفی از قبیل: تعجب یا خشم، هیجان یا شادی و اخطار، حسرت، تحسین، آرزو، دعا و ... را بیان می‌کند.

مثال په منظره‌ی زیبایی!

په نمره‌ی فوبی!

به به، په بپهی باهوشی!

(?) ← علامت سؤال در آخر جمله‌ای که حالت سؤالی و پرسشی داشته باشد، به کار می‌رود.

مثال شما به کرام دیستان می‌روید؟

تابستان را په گلونه گزرانده‌ای؟

(:) ← نشانه‌ی مکث بین دو جمله بیشتر از ویرگول و کمتر از نقطه است. هنگامی که جمله تمام می‌شود اما معنای آن کامل نیست و به جمله‌ی بعدی وابسته است و در جمله‌های توضیحی قبل از یعنی و مثلاً می‌آید.

- ... ← وقتی توضیحی در مورد یک قسمت از نوشته بدھیم، توضیح خود را میان دو خط تیره یا خط فاصله می‌گذاریم.

مثال

فکی بود؛ یعنی با همه کنار می‌آمد و ساده بود.

عالائم نگارشی به ما کمک می‌کند تا بهتر و با دقّت بیشتری بخوانیم و مفهوم جمله‌های عبارت‌هایی را که می‌خوانیم، خوب درک کنیم.

برای نوشتمن بند باید مراحل زیر را به ترتیب انجام دهیم:

۱- انتخاب موضوع کلی

۲- محدود کردن موضوع کلی

۳- نوشتمن جمله‌ی موضوع

ابتدا باید درباره‌ی موضوع خوب فکر کنید، سپس آن را به موضوع‌های کوچک‌تر تقسیم کنید، یکی از آن‌ها را انتخاب و در مورد آن یک بند بنویسید. اولین جمله‌ی بند، جمله‌ی موضوع است که باید در نوشتمن آن دقّت کنید. بعد از آن باید توجه کنید جمله‌هایی که می‌نویسید، در تکمیل جمله‌ی موضوع نوشته شوند.

موضوع کلی و موضوع کوچک‌تر در جمله‌ی موضوع، به خواننده کمک می‌کند تا به آسانی متن را درک کند.

مثال

۱- پرستوها ← انتخاب موضوع

۲- کوچ پرستوها ← محدود کردن موضوع کلی

۳- کوچ پرستوها فطره‌های بسیاری دارد. ← جمله‌ی موضوع

این جمله شامل موضوع کلی (کوچ پرستوها) و موضوع کوچک‌تر (فطره‌های کوچ پرستوها) می‌باشد.

۴- نوشتمن بقیه‌ی جمله‌ها

ضرب المثل

جمله‌ها یا شعرهای کوتاه و دل‌چسبی هستند که مفهوم اخلاقی، اجتماعی، پند و اندرز و دستور زندگی دارند. ضرب المثل‌ها خیلی بیشتر از معنای ظاهری خود مفهوم دارند. این جمله‌ها از نسلی به نسل دیگر منتقل شده و چون مورد قبول مردم است، ذهن گوینده و شنونده با آن‌ها آشناست و شنونده خیلی زود مقصود گوینده را می‌فهمد. به کار بردن ضرب المثل‌ها از توضیحات با جمله‌های طولانی مؤثرتر است و هر کدام از آن‌ها در موارد خاصی کاربرد دارد.

مثال

قطره قطره جمع گردد، وانگهی دریا شود.

- با یک گلن بهار نمی‌شود.

- مرغ همسایه غاز است.

* در فارسی کلمه‌هایی که دارای یکی از حروف چندشکلی هستند، ارزش املایی دارند.

مثال

سراغ، مقام، تصمیم، راضی و...

سوالات

کوچ پرستوها، در جست و جو.

مکایت، مهارت‌های نوشتاری

درس ۲

- ۱- به علامت ویرگول، در زبان فارسی چه می‌گوییم؟
- (۱) گیوه
(۲) مکث طولانی
(۳) مکث کوتاه
(۴) گزینه‌های «۲» و «۳»
- ۲- علامت نگارشی به ما کمک می‌کنند تا:
- (۱) بهتر ببینیم.
(۲) با دقت بنویسیم.
(۳) سریع‌تر ببینیم.
(۴) بهتر و با دقت بیش‌تری بخوانیم.
- ۳- علامت «...» چه وقتی به کار می‌رود؟
- (۱) وقتی که از کسی نقل قول می‌کنیم.
(۲) وقتی که راجع به کسی صحبت می‌کنیم.
(۳) در اول و آخر بند به کار می‌رود.
(۴) وقتی درباره‌ی مطلبی توضیح می‌دهیم.
- ۴- حروف (ا، ن، ه، ظ، ر) در هم ریخته‌ی کدام کلمه است؟
- (۱) ناظر
(۲) نظر
(۳) نظاره
(۴) ناظره
- ۵- کدام یک با بقیه در یک طبقه‌بندی قرار نمی‌گیرد؟
- (۱) چنار
(۲) نارون
(۳) تمشک
(۴) سرو
- ۶- املای کدام دسته از کلمه‌ها درست است؟
- (۱) تشخیص، نظاره
(۲) دریغ، صنوبر
- ۷- در جمله‌ی زیر، چه علامت نگارشی به کار می‌رود؟
- «این همه شگفتی زیبایی و دانایی را چه کسی در پرستوهای کوچک نهاده است»
- (۱) ! _ ?
(۲) _ ! ?
(۳) . _ ?
(۴) ! _ !
- ۸- در عبارت زیر چند غلط املایی وجود دارد؟
- «در اوایل بهار هوا لطیف و دلنشیں می‌شود. دشت‌ها جامعه‌ی سبز می‌پوشند و پرستوهای جوان، ساختن لانه‌شان را به اهده می‌گیرند و مردم این شگفتی را نزاره می‌کنند و پی به قدرت خداوند می‌برند.»
- (۱) دو
(۲) سه
(۳) چهار
(۴) پنج
- ۹- کدام دسته از کلمه‌ها با هم هماهنگ نیستند؟
- (۱) بهار، بنفسه، شاخسار
(۲) تابستان، میوه، سیب
(۳) پاییز، کوچ پرستوها، ابرهای خاکستری
- ۱۰- کلمه‌ی «شگفتی» با توجه به الفبا بین کدام دو کلمه قرار می‌گیرد؟
- (۱) تشکر، جوجه
(۲) پرواز، سلامت
(۳) شکوفه، مسافر
(۴) طولانی، عقاب

- ۱۱- کدام عبارت کنایه نیست؟**
- (۱) صبح خروس خوان
(۲) صدا از ته چاه درآمدن
(۳) قطره قطره جمع گردد و انگهی دریا شود
- ۱۲- فعل کدام گزینه می تواند هم بر شخص مفرد و هم بر شخص جمع نسبت داده شود؟**
- (۱) می نویسد
(۲) می روید
(۳) می خوانید
- ۱۳- مفرد واژه های «اوایل، آثار، پیشینیان» به ترتیب کدام اند؟**
- (۱) اوّل، اثر، پیشین
(۲) اوّل، اثر، پیشینه
(۳) اوّل، اثر، پیشینه
- ۱۴- در نوشتن بند، اوّلین مرحله کدام است؟**
- (۱) نوشتن جمله‌ی موضوع
(۲) تکمیل جمله‌های ناقص موضوع
- ۱۵- کدام کلمه با بقیه هم خانواده نیست؟**
- (۱) علم
(۲) علماء
- ۱۶- کدام دسته هم خانواده نیستند؟**
- (۱) جمع، جامعه، جمعیت
(۲) ناظم، نظر، نظم
- ۱۷- کدام کلمه با بقیه بی ارتباط است؟**
- (۱) شاخه
(۲) جنگل
- ۱۸- کدام گزینه جمله‌ی پرسشی دارد؟**
- (۱) تو گفتی مهربان‌تر از خدا نیست
(۲) بهار و باغ و گل از او نشان است
- ۱۹- عبارت «تاب نیاوردن» در جمله‌ی زیر به چه معناست؟**
- «بر شاخه‌ی درختان آنقدر میوه آویخت که شاخه‌ها تاب نیاورند.»
- (۱) به زمین افتادند
(۲) طاقت نیاورند
(۳) خشک شدند
- ۲۰- در کدام گزینه کلمه‌ی جمع وجود ندارد؟**
- (۱) مزارع را به رنگ زرد طلایی درآورد.
(۲) خورشید ابرها را کنار زد.
(۳) درختان را با رنگ زرد لیمویی پوشاند.
- ۲۱- کدام گزینه درست طبقه‌بندی نشده است؟**
- (۱) بهار، تابستان، پاییز، زمستان
(۲) قرمز، بنفش، صورتی، زرشکی
(۳) پرتقال، سیب، تمشک، انار

-۲۲- معنای کلمه‌ی «مختصر» چیست؟

(۱) اندک	(۲) زیاد
(۳) کم	(۴) موارد «۱» و «۳»

-۲۳- کدام کلمه هم خانواده‌ی بقیه‌ی کلمه‌ها نیست؟

(۱) جهل	(۲) جاهل
(۳) جهت	(۴) جهالت

-۲۴- کدام کلمه با بقیه هم خانواده نیست؟

(۱) آزار	(۲) آزادی

-۲۵- املای کدام کلمه‌ی زیر درست است؟

(۱) ظخیم	(۲) نزاره

-۲۶- کدام گزینه با بقیه هماهنگ نیست؟

(۱) دی	(۲) آذر

-۲۷- کدام گزینه با بقیه فرق دارد؟

(۱) محمد	(۲) محسن

-۲۸- در کدام گزینه، نبودن نشانه‌ی «ویرگول» باعث می‌شود که جمله به دو صورت خوانده شود؟

(۱) او از سفر برگشت	(۲) مادر مریم آمد
(۳) با او صحبت کردم	(۴) صدایش بلند بود

پاسخ‌نامه

کوچ پرستوها، در جست و جو،
همایت، مهارت‌های نوشتاری

درس ۲

- ۱ گزینه‌ی (۳)
- ۲ گزینه‌ی (۴)
- ۳ گزینه‌ی (۱)
- ۴ گزینه‌ی (۳)
- ۵ گزینه‌ی (۳)
- ۶ گزینه‌ی (۲)
- ۷ گزینه‌ی (۲)

این همه شگفتی، زیبایی و دانایی را چه کسی در پرستوهای کوچک نهاده است؟

- ۸ گزینه‌ی (۳)

در اوایل بهار هوای لطیف و دلنشیں می‌شود. دشت‌ها جامعه‌ی سبز می‌پوشند و پرستوهای جوان، ساختن لانه‌شان را به اهده عهده

جامعه‌ی

لطیف

می‌گیرند و مردم این شگفتی را نزاره می‌کنند و پی به قدرت خداوند می‌برند.

نزاره

- ۹ گزینه‌ی (۴)
- ۱۰ گزینه‌ی (۳)
- ۱۱ گزینه‌ی (۳)

ضرب المثل است.

- ۱۲ گزینه‌ی (۲)

مثال: شما به بازار می‌روید.

جمع

گل می‌روید.
مفرد

- ۱۳ گزینه‌ی (۱)
- ۱۴ گزینه‌ی (۴)
- ۱۵ گزینه‌ی (۳)

عمل

- ۱۶ گزینه‌ی (۳)
- ۱۷ گزینه‌ی (۴)
- ۱۸ گزینه‌ی (۲)

کیست یعنی چه کسی است که جمله را پرسشی می‌کند.

- ۱۹ گزینه‌ی (۲)

۲۰ - گزینه‌ی (۴)

درختان ← درخت   ابرها ← ابر   مزارع ← مزرعه

۲۱ - گزینه‌ی (۳)

پرتقال، سیب و انار همه از درخت است ولی تمشک از بوته.

۲۲ - گزینه‌ی (۴)

۲۳ - گزینه‌ی (۳)

۲۴ - گزینه‌ی (۱)

۲۵ - گزینه‌ی (۳)

سراق ← سراغ   نزاره ← نظاره   ظخیم ← ضخیم

۲۶ - گزینه‌ی (۲)

چون سه گزینه‌ی دیگر از ماههای فصل زمستان می‌باشد.

۲۷ - گزینه‌ی (۳)

چون سه گزینه‌ی دیگر اسم پسر می‌باشند.

۲۸ - گزینه‌ی (۲)

مادر، مریم آمد.   مادرِ مریم آمد.